

ความเชื่อเป็นของขวัญ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปีใหม่ชีวิตใหม่ เราน่าดีใจนะ เรามีชีวิตพ้นไปอีก ๑ ปี แล้ววันปีใหม่เราจะให้ของขวัญอะไรกับเราล่ะ?

เราต้องให้ของขวัญกับเราเองนะ ชีวิตนี้ เริ่มต้นปีใหม่เราจะทำอะไรง ถ้าความเชื่อของเรา ถ้าเราเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในแก้วสารพัดนึก ฟังสิ! รัตนตรัยนี้เป็นแก้วสารพัดนึก พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่เราเชื่อไหม? แล้วเรานึกได้ไหม? เราจะมีความสุขในแก้วสารพัดนึก เราจะนึกขึ้นมาได้หรือเปล่า?

เรานึกกันไม่ได้ เรานึกกันไม่ออกเพราะอะไร? เพราะความเชื่อเราครึ่งๆ กลางๆ ใจ ความเชื่อเราไม่เชื่อ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ใจ ถ้าความเชื่อคือความศรัทธา ถ้าความศรัทธาแล้วทำได้จริงนะ มันจะเกิดผลได้จริงๆ ศรัทธาความเชื่ออันนี้จะเป็นของขวัญของเรา ถ้าใจเราปักลงในความเชื่ออันนี้ เราจะมีของขวัญให้กับเรา ถ้าเรามีความเชื่อขึ้นมา

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล เห็นไหม แล้วจะทำให้เกิดสมาธิได้ง่ายขึ้น มีสมาธิขึ้นมาแล้วเกิดปัญญา เกิดสมาธินะ มีสมาธิเกิดปัญญาอันพาให้หลุดพ้น แต่ที่เราไม่เชื่อ เห็นไหม ศีลนี้ให้บริสุทธิ์ เกิดสมาธิที่บริสุทธิ์มันผูกฟ่องขึ้นไป แล้วเกิดปัญญา ภาวนามยปัญญา

แต่ถ้าเราไม่เชื่อ เราครึ่งๆ กลางๆ มันเกิดปัญญาไง แต่ปัญญาในทางโลก ปัญญาในการไขว่ไขว่ เราว่ากัน เวลาเราพูดกันในธรรม เห็นไหม ปัญญาเท่านั้นสามารถชำระกิเลสได้ ถ้าเป็นสมาธิเป็นความกดไว้ ไม่สามารถชำระกิเลสได้หรอก ต้องใช้ปัญญา แต่ปัญญาในอะไรล่ะ?

ปัญญารวบยอดด้วยกิเลส เห็นไหม กิเลสมันรวบรวมยอดของปัญญาไว้ แล้วมันแผ่กิ่งก้านสาขาของความคิดออกไปอยู่ในอำนาจของกิเลสทั้งหมด เพราะอะไร? เพราะเราไม่ทำ

ความสงบขึ้นมาก่อน ต้องทำความสงบเข้ามาก่อน เห็นไหม ไร่รวบยอดอันนั้นมันไม่มีพลังงานพอ

สิ่งที่รวบยอดคือกิเลสความพอใจของเรา มันจะคิดตามความพอใจของเรา ความพอใจคือตัวตนของเรา มันจะสงบตัวลง ความสงบตัวลง ปัญญาอันนั้นมันถึงจะก้าวเดินออกไปได้ด้วยปัญญาของธรรม เพราะมีสมาธิมันถึงมีปัญญา ไร่ความเชื่อก็เหมือนกัน ถ้าปัญญาเราหมุนอยู่ ความเชื่อของเรามันไม่จริง เราเชื่อในอะไร?

ถึงบอกแก้วสารพัดนึก พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรม ถึงได้เปล่งอุทานว่า ท่านสิ้นกิเลสแล้ว เป็นพระอรหันต์ด้วย เป็นองค์ศาสดาด้วย เห็นไหม ต้องชำระกิเลสสิ้นออกไปแล้วถึงเปล่งว่า “สิ้นกิเลสไป” พอสิ้นกิเลสไปมันก็หมด ไร่ยอดของความเชื่ออันนั้นมันก็หมดไป แล้วท่านตรัสรู้อะไร? ตรัสรู้ในธรรม ธรรมที่ว่าเราแสวงหากันอยู่

ถึงว่าแก้วสารพัดนึก พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรม พระสงฆ์.. พระสงฆ์คืออัครสาวกต่างๆ เห็นไหม พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ตรัสรู้ธรรมอันเดียวกัน พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก พระสงฆ์ที่ว่า เป็นแก้วสารพัดนึกเป็นผู้ที่ชี้แนะเรา สงฆ์นี้หมายถึงสงฆ์ที่เป็นอริยสงฆ์ขึ้นไป สมมุติสงฆ์เราไม่คิดถึง

พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเราเชื่อ เราเชื่อในอะไร? เชื่อในธรรมชาติความเป็นจริงนั้นนะ อากาโลก ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ผู้ใดปฏิบัติถึงแล้วต้องถึงได้หมด ถ้าเราเชื่อๆ ตรงนี้ไง เชื่อในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อว่าผลมีจริงใจ แต่เราไม่เชื่อแบบว่า เขาว่าคนมีศรัทธาจะมีแต่ความงมงาย เพราะเชื่อเรื่องงมงาย เชื่ออย่างอื่นไม่เชื่องมงาย..

แต่เชื่อผลของปัญญาคุณเมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไม่งมงาย ไม่งมงายในอะไร มันพิสูจน์ได้ในหัวใจของเรา ถ้ามีความเชื่อปักลงไปตรงนี้ นี้ความเชื่อปักขึ้นไป ศรัทธาเกิดขึ้น ปัญญาในความเชื่อนั้นมันปัญญาในศาสนา

ถ้าปัญญาในความเชื่อนั้นไม่ปักลงไป เวลาเราบอกเป็นความเชื่อ เราจะปฏิเสธกัน เห็นไหม ถ้าเป็นความเชื่อแล้วมันจะเชื่อด้วยความงมงาย ถ้าเชื่อแล้วมันทำอะไรเราจะหลงทางไป มันคิดนี่กิเลสก็พาคิด เชื่อในผลนั้นเชื่อจริงๆ เหตุเพราะเชื่อจริงๆ แล้วหวังผลจริงๆ แล้วก็วางไว้

ความอยากโดยสัญชาตญาณมันมีอยู่ทุกๆ คน อยากนะแต่อยากในผล เราอยากในผลไม่ได้
อยากในเหตุ ธรรมะสอนไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ทำมา ๖ ปีนะ ออก
แสวงหาอยู่ ๖ ปี องค์ศาสดาเป็นตัวอย่าง แล้วอย่างเรานี้จะให้ชุบมือเปิบ มันคิดเอาตริกเอามันจะ
ได้อย่างไร?

ตรรกะไม่สามารถพิสูจน์ธรรมะได้ ปัญญาในทางโลกนี้ ปัญญาที่ว่าเรากลุ่มๆ คอนๆ ปัญญา
รวบยอดด้วยกิเลส เห็นไหม กิเลสมันควบคุมรวบยอดอยู่ในปัญญาของเรา แล้วเราก็กิเลสเวียนอยู่ใน
นั้น มันถึงต้องทำความสงบให้ได้

ทำความสงบได้มันก็เหมือนความเชื่ออันหนึ่ง จิตมันเชื่อเพราะอะไร เพราะว่าพอมันเข้าไป
ความสงบ มันจะรู้เลยว่า อ้อ.. ความรกรุงรังของใจที่มันรกรุงรังของใจที่ความทุกข์ยาก เวลามัน
สลัดออกไป ใจใสสะอาด ใจว่างวางได้อย่างไร? เห็นไหม มันก็เป็นความเชื่อ เป็นปัจจัยตั้งด้วย รู้
จำเพาะตนขึ้นไปเลย ไอ้ตรงนี้ ความสะอาด เห็นไหม ศีลที่บริสุทธิ์จะให้เกิดปัญญาวิมุตติเลย
ปัญญานี้สามารถพาวิมุตติไปได้ นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาในที่พระพุทธรเจ้าสันตะเทือนที่สุคนะ
ภาวนามยปัญญา

สุตมยปัญญา ศึกษาเล่าเรียนมา ศึกษาขนาดไหนมันปัญญาของเรา มันรวบยอดด้วยกิเลส
มันล้งเลงสย ปรียัตติเรียนไปถึงก็ประโยชน์มันก็สยสยไปหมด สยสยว่ามรรคผลมีจริงไหม? แล้ว
เวลาคำพูดมันเป็นไปได้ไหม?

แม้แต่เอาคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาวิเคราะห์วิจัยไป ตามตำราที่บอก
ว่า “เลียนแบบจับหญ้าคา เห็นไหม ลูบขึ้นมามันจะบาดตัวเอง” เพราะศึกษาแล้วก็ล้งเลงสย
ศึกษาแล้วก็ล้งเล แต่ความเชื่อมันเกิดขึ้นไม่ได้ ปัญญามันโดนรวบยอดไว้ด้วยกิเลส มันจะเป็น
อย่างนั้นไป

ถึงว่าถ้าเราจะให้เรานะ ให้ของขวัญเรา เราต้องเชื่อในพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อ
จริงๆ เชื่อในจริงๆ นะ เพราะแก้วสารพัดนึก ทำไมถึงเชื่อพระสงฆ์ด้วยล่ะ?

เพราะพระสงฆ์ที่รู้ตามธรรมนั้นมี ถึงจะเป็นอริยสงฆ์ สิ่งที่จะรู้หรืออริยสงฆ์ได้ต้องรู้ธรรม ถ้า
ไม่รู้ธรรมไม่เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันก็ล้งเลงสยเหมือนเรา เราก็ล้งเลงสยเหมือนกัน แต่
ถ้าเห็นจริงอันนั้น พอเห็นจริงเขาก็ชี้มาได้ เห็นไหม บอกแนวทางได้ บอกให้ทางนี้เราเข้าไปได้

ที่นี้ถึงตรงนั้น สุดท้ายแล้วการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราทำจริงแล้ว พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์จะรวมอยู่ที่ใจของเรา พุทธะคือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานนะ แต่พุทธะนั้นตัวพุทธะเองเป็นตัวยอดของความคิด ตัวพุทธะเองผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เบิกบานจริงๆ เบิกบานในการว่าเบิกบานแล้วก็เหี่ยวเฉาไปตามตลอด เบิกบานขึ้นมา สว่างไสวขึ้นมาแล้วก็จะมัวหมองไปตลอด มันยังไม่ถึงความจริงใจ มันข้ามพ้นทั้งผู้รู้ ข้ามพ้นทุกอย่าง แต่ผู้รู้ที่ยืนยันว่าผู้รู้คือหัวใจของเราใจ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามันเข้าใจมันก็เบิกบาน มันสุขใจมันก็พอใจ

แต่ “จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส” ผู้รู้ก็ต้องโดนทำลายทั้งหมด มันพ้นจากผู้รู้ไป พ้นจากสถานะต่างๆ ไป พ้นจากธรรมชาติ พ้นจากทุกอย่างไปทั้งหมด ธรรมะเหนือทุกอย่างเหนือธรรมชาติทั้งหมด

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้เป็นที่พึ่งของเรา ฟังสิ! เป็นที่พึ่งของเราแล้วพอใจ ใจเราถึงเป็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เสียเอง เห็นไหม จิตนี้เป็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันข้ามพ้นจากสถานะทั้งหมดไปหมดเลยเหนือธรรมชาติเหนือทุกอย่าง

ถ้าเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติธรรมะนี้เป็นธรรมะฝ่ายเหตุ ธรรมะฝ่ายก้าวเดิน สัตถ์ สมานธิ ปัญญาในมรรค ๘ เป็นฝ่ายก้าวเดิน อันนี้เป็นเหตุ เหตุให้ใจนั้นถึงตรงนั้นใจ แต่จริงๆ ตรงนั้นมันเป็นเป้าหมายใช่ไหม?

แต่เริ่มต้นวันนี้วันปีใหม่ งานของเรางานทางโลกเราก็อำนาจของเราทางโลก งานแสวงหา งานพึ่งพาอาศัยของร่างกาย ร่างกายต้องอาศัยอาหาร อาศัยปัจจัย ๔ เป็นที่พึ่งอาศัย แต่หัวใจมันจะมีมากมายขนาดไหนก็แล้วแต่ เวลามันทุกข์ขึ้นมาะ สิ่งนั้นกองอยู่ข้างหน้านั้นนะ แล้วตัวเองก็ทุกข์ อาจารย์บอกว่า “ขึ้นไปนอนอยู่บนกองน้ำแข็งก็ไปร้อนอยู่บนนั้น”

เวลาหัวใจมันทุกข์สิ่งนั้นช่วยไม่ได้ สิ่งนั้นเป็นเครื่องอยู่อาศัย เป็นที่อาศัยของการดำรงชีวิตของมนุษย์เท่านั้น มนุษย์ต้องอาศัยสิ่งนี้ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัยไป ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ พระพุทธเจ้าถึงบัญญัติไม่ให้หาปัจจัย ๔ ใจ ปัจจัย ๔ ตามมีตามได้ แต่อย่างอื่นแล้วต้องหาขึ้นมาของเรา ใจของเราต้องพ้นให้ได้ นี่ให้เชื่อตรงนั้น

ถ้าเรามีความเชื่อ เราปักใจเชื่อนะ ใจเราเชื่อมั่นขึ้นมา การกระทำมันก็ง่ายขึ้น อย่างที่ว่าเมื่อ
ก็ ถ้าเราไม่เชื่อ ปัญญา มันหมุนไปเป็นปัญญาโลกียะทั้งหมด ปัญญาที่โดนรวบยอดด้วยกิเลส มัน
ยังโดนรวบยอดด้วยกิเลส

ถ้าปัญญาที่มีสมาธิขึ้นมาแล้ว สมาธินี้ทำให้กิเลสนี้เบาบางลง คำว่า “กิเลสเบาบางลง”
อรรถาธิบายมันน้อยลง ความคิดเดิมของเราคืออยู่อย่างนี้ แต่พอมันว่างขึ้นมา มันจะมีความคิดใหม่แยบ
ออกมา ความแยบออกมานั้นคือภาวนามยปัญญา มันเริ่มแสดงตัวออกมา พอมันแยบออกมา
ภาวนามยปัญญาเท่านั้นฆ่ากิเลส เราฟังแต่ว่าปัญญาฆ่ากิเลสๆ ก็อยากหาปัญญากัน แต่ปัญญานี้เป็น
ปัญญาเชื่อคอกตัวเองหรือปัญญาส่งเสริมตัวเอง?

ฟังให้ดีนะ! ปัญญาเชื่อคอกตัวเองมันไม่เข้าใจตัวเอง มันคิดของมันเอง มันจินตนาการของ
มันเองแล้วทำไป มันเชื่อมั่นตัวเองมันก็ทำผิดไป ใครว่าตัวเองไม่รักตัวเอง? ทุกคนต้องรักตัวให้
ไหม? ถ้าตัวคิดตัวต้องถูก พอถูกมันก็ทำเต็มที่ พอทำเต็มที่มันก็ผิดเข้าไปเต็มที่เลย แล้วก็พลาดไป
เต็มที่เลย

แต่ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา มันต้องมีเบรกมีห้ามลื้อไป ถ้ามีเบรก เห็นใหม่ สิ่งที่มีเบรก รถนี้ถ้า
ไม่มีเบรกวิ่งไม่ได้หรอก มันจะเข้าโค้งไม่ได้ถ้าไม่มีเบรก เราเห็นแต่คันเร่ง รถนี้วิ่งได้คันเร่งสำคัญ
ที่สุด แต่เบรกไม่มีใครดู

นี่ก็เหมือนกัน สติสัมปชัญญะ การไตร่ตรอง เห็นใหม่ สติของเรา ที่ระลึกของเรา สติระลึก
ชอบ สมาธิยับยั้งไว้แล้วดูไปๆ ถ้ามันถูกทาง คันเร่งเป็นอัตโนมัติ เราก็เหยียบออกไปๆ มีเบรกมี
คันเร่งเราก็ไปได้ เราจะมีแต่คันเร่งนะ เร่งเท่าไรเลยอยากได้ออยากเป็นอยากได้ออยากดี แล้วมันก็ลง
ข้างทางหมดนะ มันไปไม่ถึงที่เป้าหมายหรอก

แต่เราทำสมาธิขึ้นมา ทำสมาธิหาความสุขใส่ตัวนี้ว่าอันนี้เป็นภาระเน้นซ้ำ อันนี้ไม่ใช่สิ่งที่
ชำระกิเลส แต่มันหมุนกันขึ้นมา มันเป็นพื้นฐานที่เราต้องรองรับกันขึ้นมาๆ ถ้าไม่มีพื้นฐานอันนี้
มันจะเป็นไปได้อย่างไรล่ะ?

มันถึงว่าเป็นไปตามกรรม มักคอยสงสัยจ้ง คีล สมาธิ ปัญญาต้องหมุนเวียนไป มันถึงจะเป็น
กรรมจักร กรรมจักรนั้นมันจะเกิดขึ้นมาจากการสะสม การเชื่อของเรา ไม่มีใครสามารถสร้างให้

ใครได้ ทุกดวงใจต้องสร้างจากดวงใจของตัวเองขึ้นมา เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ เห็นไหม ไม่ได้อยู่ที่ข้างนอกเลย อยู่ที่ใจ

แล้วใจที่มันสร้างขึ้นมา เป็นนามธรรมก็แล้วแต่ พอสร้างขึ้นมาะ มันจะเป็นรูปธรรมขึ้นมาเลย มันจะเห็นเลยว่าสมาธิเป็นอย่างไร ปัญญาก้าวเดินไปอย่างไร สติระลึกๆ อย่างไร มันจะจับต้องได้ มันจะหมุนเวียนเข้าไป นั่นคือตัวธรรมจักร นั่นธรรมจักรของใครของเขา ของใครของมันที่เกิดขึ้น สร้างขึ้นมาแล้วหมุนเข้าไปชำระเข้ามาภายใน

เกิดจากความเชื่อของเราละ ถ้าเราไม่เชื่อหรือเราเชื่อครึ่งๆ กลางๆ มันอ่อนแอ ถ้าเราเชื่อจริงๆ ของขวัญที่ควรจะให้กับตัวเองคือความเชื่อในพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งได้จริง ไม่ใช่พึ่งเฉพาะโลกนี้ โลกเดียว พึ่งโลกหน้าด้วย ทำบุญกุศลไปเกิดโลกหน้า

ถ้าทำชำระกิเลสสิ้นไป จะเห็นว่าดวงใจนี้หลุดออกไปจากวัฏฏะ แล้วใจที่มันหมุนเวียนตายไปวัฏฏะที่เขาหมุนเวียนกันไป เขามีเชื่อใจเพราะเหตุไร เราชำระเชื่อที่มันเกาะในวัฏฏะแล้วต้องหมุนเวียนไป ชำระจนสิ้นออกไป แล้วจิตนี้เป็นอิสระออกมา ทำไมจะไม่เห็นตามความเป็นจริงล่ะ? แล้วใจดวงไหนเป็นผู้เห็น?

ใจดวงเราที่เราเป็นอยู่ ที่เราตั้งศรัทธาความเชื่อเราอยู่นี้จะเห็น โดยปัจเจกตั้ง ถ้าไม่เห็นชำระกิเลสไม่ได้ ผู้ที่เห็นเองรู้เองชำระกิเลสได้เองตามคำชี้แนะของพระพุทธเจ้า อันนั้นถึงว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐ นั่นคือของขวัญของเราละ ให้กับตัวเอง เอวัง